

Оцінки в США стратегічної спрямованості ініціативи «Один пояс – один шлях»

М. Таран

Анонсування в 2013 р. Головою КНР Сі Цзіньпіном Ініціативи «Один пояс – один шлях» викликало в Сполучених Штатах Америки підвищену увагу з боку академічних груп, політичних та бізнес-еліт. Грандіозність проекту, реалізація якого має охопити майже 4,5 млрд. населення Землі за рахунок створення економічних, транспортних та інших комунікаційних коридорів між Азією та Європою, його геостратегічна орієнтація вже з першого погляду засвідчує подальший розвиток глобального бачення з боку китайського керівництва динаміки розвитку світової системи. Ініціатива, таким чином, значною мірою кидає виклик існуючому глобальному економічному порядку та його політичній основі.

Американські дослідницькі групи, центри, окремі аналітики, що глибоко спеціалізуються на китайській тематиці перш за все звертають увагу на кореляцію ініціативи Сі Цзіньпіна з уже усталеними зовнішньополітичними концептами: «мирного розвитку», «китайської мрії», теорією «м'якої сили», стратегією «йти зовні» тощо. Таким чином, мова йде не про якусь революційну теорію, а про відповідну спадковість та взаємодоповнюваність зовнішньополітичних установок. Попри відсутність будь-якої конфліктної риторики, якихось ідеологічних передумов для долучення до проекту, мовою міжнародної політології Ініціатива являє собою інструмент виходу Китаю на глобальну сцену, економічною дипломатією з політичним підтекстом.

Створення зв'язків більш стабільних, стратегічних відносин (а інфраструктурні проекти, зокрема, є однією з головних заповорок цього) між Китаєм з одного боку та АСЕАН, ШОС, країнами БРІКС, Центральною Європою, Середнім Сходом, Південною Азією з іншого, може в не далекій перспективі мати наслідком формування своєрідної китаєцентричної структури співробітництва, учасники якої менш критично залежатимуть від уже усталених міжнародних інституцій (Світовий банк, МВФ тощо), вплив Заходу в яких визначальний. А результативність сприяння, таким чином, біднішим регіонам може поставити на порядок денний питання про ефективність співпраці із захододомінуючими структурами та наявність альтернативи.

Значна кількість американських аналітиків, відаючи належне масштабу проекту та його серйозній економічній основі досить скептично оцінюють глибину його впливу на економіку та суспільства країн-учасників. Головною тезою тут звучить аргумент більшої вигоди саме для Китаю, адже саме він є головним постачальником інвестицій, технологій і часто робочої сили середньої та вищої інженерної ланок. І, відповідно, Ініціатива слугує насамперед інструментом збільшення економічних показників власне китайської економіки. Натомість, «периферійні» учасники одержать переважно більше транспортних та інших, а не виробничих і, відповідно, експортних можливостей.

Деякі американські автори розглядають Ініціативу в рамках політичного реалізму, як особливий спосіб формування китайської «сфери впливу». Доказом цього називають посилення китайської військової присутності та жорстку позицію Пекіна щодо територіальних суперечок у Східно-Китайському та Південно-Китайському морях. Проте, з цим поки важко погодитися, - на відміну від Росії на даний момент КНР і на рівні заяв і в практичних діях всіляко дистанціюється від застосування безпосередньо силової дипломатії.

Стратегія «Один пояс – один шлях» впливає на політичний наратив щодо відповідних ролей Китаю та США в Азії. Насамперед з точки зору вирішального впливу на правила торгівлі та інвестицій у регіоні. Цікаво, що особливо в цьому році все більша кількість американських експертів висловлюються у напрямку розробки конкретних ініціатив щодо залученості власне США у цей мега-проект. Слідуючи стратегії «ангажування» Китаю з початку 1990-х років Вашингтон змушений вже сам прагнути ангажування в спільні з Китаєм проекти в рамках Ініціативи, що посилить можливості американського впливу як у двосторонніх відносинах, так і в Азії в цілому.

USA Strategic Views on the "One Belt, One Road" Initiative

M.Taran

Announcement in 2013 by General Secretary of the PRC Xi Jinping the "One Belt, One Road" initiative has raised the attention of academic groups, political and business elites in the United States of America. The grandiosity of the project, which should include almost 4.5 billion people of the Earth by creating economic, transport and other communication corridors between Asia and Europe, its geostrategic orientation at first sight confirms the further adequate advances of the global vision of the Chinese leadership of the dynamics of world system development. The initiative thus largely challenges the existing global economic order and its political base.

American research groups, centers, analysts who are deeply specialized in Chinese affairs focus on the correlation of the Xi Jinping's initiative with already established foreign policy concepts: "peaceful development", "Chinese dream", "soft power" theory, strategy "Go outside" and so on. Thus, it is not about a revolutionary theory, but about the proper heredity and complementarity of foreign policy settings. Despite the lack of any controversial rhetoric, some ideological prerequisites for joining the project using the language of Political science the Initiative has become an instrument of China's rise on the global stage employing economic diplomacy but with a political implications.

Building a more stable, strategic relationship (and infrastructure projects, in particular, are one of the main pillar of this) between China on the one hand and ASEAN, the SCO, BRICS, Central Europe, the Middle East, and South Asia on the other, may lead in the long run to a consequence - the formation of a kind of sino-centric structure of cooperation, whose participants will be less critically dependent on the already established international institutions (World Bank, IMF, etc.), the Western influence in which is decisive. And the effectiveness of assistance, therefore, to poorer regions can put on the agenda the question of the benefits of cooperation with West-dominated structures and the availability of alternatives.

A large amount of American analysts, paying tribute to the scale of the project and its serious economic background, is rather skeptical about the depth of its impact on the economies and societies of the participating countries. The principal point is the argument for greater profit for China, because it is the main supplier of investments, technologies and often the labor resources of middle and higher engineering units. Therefore, the Initiative serves primarily as a tool to increase the economic performance of the Chinese economy itself. Instead, the participants from "the periphery" will receive more communication than industrial production benefits and, thus, get mostly export opportunities.

Some American scholars view the Initiative as an implementation of political realism doctrine and a special way to form the Chinese "sphere of influence." And the proof of this is the strengthening of China's military presence and the assertiveness of Beijing over territorial disputes in the East China and South China Seas. However, we can hardly agree with this, - in contrast to Russia at present the PRC's statements and practical actions are quite distant from power politics means.

Strategy "One Belt - One Road" forms new political narrative on the roles of China and the USA in Asia. And first of all it deals with the terms of decisive influence on the rules of trade and investment in the region. This year's appraisals of the increasing number of American experts focus on the idea of developing of specific initiatives to engage the US itself in this mega-project. Following since the early 1990s the strategy of engagement of China in world affairs as a "responsible stakeholder" Washington has already been forced to develop a proper model of engagement in Chinese initiatives that will enhance the potential of American influence both in bilateral relations and in Asia as a whole.